

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Ptuj: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ul. 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« iznaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.— po raznašal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 63.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasni po-
tarifu.

Grofi Ciano pri kancelarju Hitlerju

Diplomatski posveti v Berlinu — Teden usodnih odločitev — Italijansko sodelovanje pri nemški mirovni akciji — Svet v pričakovanju italijanskih sklepov

Berlin, 1. oktobra. br. Kakor napovedujejo v tukajšnjih dobro poučenih diplomatskih krogih, je treba ta teden računati z izredno važnimi dogodki, ki utegnejo biti še polni novih presenečenj in zelo dalekosežnih odločitev. Včeraj napovedano sklicanje nemškega državnega zbora, ki se bo sestal proti koncu tega tedna, prihod italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlin ter skoraj neprestana posvetovanja vodilnih nemških državnikov pri kancelarju Hitlerju kažejo na to, da se pripravljajo velike odločitve.

Kolikor pa je mogoče že sedaj presoditi, se suče glavna diplomatska delavnost okrog nemške mirovne akcije. Nemčija bi želela, da pride sedaj, ko je dosegla svoj cilj na Poljskem in se sporazumela tudi z Rusijo, do sklenitve miru in bi bila pripravljena za to ceno doprinesiti tudi žrtve, vendar pa le pod pogojem, da Anglija in Francija priznata nemške osvojitve na Poljskem in prepustita Nemčiji svobodne roke glede bodoče usode Poljske.

Iz Pariza in Londona že vnaprej odklanjajo take mirovne pogoje in izjavljajo, da ni mogoče govoriti o sklenitvi miru, dokler ni obnovljena neodvisnost Poljske. Ker torej kaže, da Nemčija s svojo akcijo ne bo dosegla zaželenega cilja, ni dvoma, da bodo te dni v Berlinu razpravljali tudi o ukrepih za primer neizprosne nadaljevanja vojne. Baš s tega vidika je pričakovati presenetljive in dalekosežne sklepe, pri čemer bo igralo odločilno vlogo stališče, ki ga bo zavzela Italija.

Pomen Cianovega sestanka z nemškimi državniki

Hitler bo naprosil Italijo za posredovanje za dosego miru z Anglijo in Francijo

Berlin, 1. oktobra. br. Italijanski zunanji minister grof Ciano je na povabilo nemške vlade sredičel s posebnim vlakom iz Rima in je prišel danes popoldne ob 15. v Berlin. Na kolodvoru ga je pozdravil zunanji minister Ribbentrop z vodilnimi uradniki zunanjega ministrstva in posebej odposlanec kancelarja Hitlerja. Navzočno je bilo tudi vse osebje italijanskega poslanstva. Po pozdravu z navzočimi se je grof Ciano odpravil na italijansko poslanstvo, ob 17. pa se je odpravil v nemško zunanje ministrstvo, kjer ga je že pričakoval zunanji minister Ribbentrop. Se nečoj bo grof Ciano sprejel tudi kancelar Hitler.

Berlin, 1. okt. br. Ciano obisk je vzbudil v tukajšnjih političnih krogih ogromno pozornost. Se nečoj se bo italijanski zunanji minister sestal z nemškimi državniki. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi v Berlinu, bosta Ribbentrop in Hitler Ciano obrazložila pogoje, pod katerimi bi Nemčija sklenila mir s Francijo in Anglijo. Italijanski ministrski predsednik Mussolini bi naj na tej osnovi prevzel vlogo posredovalca. Razpravljali bodo tudi o možnosti skupne akcije za primer, da ta akcija ne bo imela uspeha.

London, 1. oktobra. s. Današnje angleško in francosko časopisje tolmači Hitlerjevo povabilo grofu Ciano, da pride v Berlin, kot nov obupen pokus Nemčije, da doseže mir. Ker se je pomoč Rusije v prizadevanju Nemčije, da bi dosegla mir na podlagi razdelitve Poljske, izkazala kot dvomljiva, se obrača sedaj Nemčija na Italijo, katere iskrena prizadevanja za mir so po vsej Evropi našla splošno vpoštevanje in priznanje.

Rim, 1. oktobra. AA. Glavni predmet komentarjev italijanskega tiska je berlinski potovanje italijanskega ministra za zunanje zadeve grofa Ciana na eni ter sklicanje nemškega državnega zbora na drugi strani. V zvezi s tem naglašajo italijanski tisk, da bo prihodnji teden prinesel več dogodkov velike važnosti na polju zunanje politike. Gotovi listi celo pravijo, da bo prihodnji teden zgodovinski teden za Evropo. »Gazeta del Popolo« pravi o potovanju grofa Ciana v Berlin, da zadostuje, ako se naglasi veliki pomen, ki ga ima Italija v sedanjem trenutku in da se da na osnovi tega sklepati, kako važen je obisk grofa Ciana v Berlinu.

London, 1. oktobra. AA. Reuter. Politični krogi v Londonu smatrajo, da bi mogoče biti prihodnji teden zelo dramatičen. Londonski krogi naglašajo, da odredita sedanjega mednarodnega položaja dva činitelja, prvič dejstvo, da je Nemčija odsej zvezana s Sovjetsko Rusijo in drugič, da sta Francija in Anglija odločeni odbiti mirovno ponudbo Adolfa Hitlerja.

Hitlerjev mirovni predlog

1. O usodi Poljske odločata samo Nemčija in Rusija
2. Konferenca petih velisil, ki naj ugodni nemškim in italijanskim kolonialnim zahtevam

Amsterdam, 1. okt. s. Berlinski dopisnik »Telegrafa« poroča iz dobro informiranih virov, da namerava kancelar Hitler staviti ti zapadnim veleislama nov mirovni predlog, in sicer preko italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija.

Kancelar Hitler je imel včeraj popoldne in večer dolga posvetovanja s člani nemške vlade ter vojaškimi strokovnjaki. Razpravljali so o tej nemški mirovni ponudbi, ki jo bo Hitler sam objavil v nekaj dneh

Berlin, 1. oktobra. AA. (DNE) Berlinski dopisnik »Hamburger Fremdenblatt« naglašuje pomen obiska grofa Ciana v Berlinu. Ciano je prihajal ob važnih prilikah pogosto v Berlin. Toda noben čas ni bil bolj odločen kakor sedanj. Modra in dalekovidna Mussolinijeva politika je dala Italiji vodilno vlogo v številnih nevarnih državah, ki so priznale absurdnost tega spopada in ki želijo mir v novi Evropi, organizirani na pravici. Prijateljstvo med Nemčijo in Italijo je tako tesno, ker imata enako pojmovanje, kar se je pokazalo tudi v obeh odličnih dneh. To prijateljstvo predstavlja dejstvo s katerim bodo morale zapadne sile vedno računati. Vedno, kadar je v Evropi bila usodna ura, sta se Nemčija in Italija znašli za konferenčno mizo ter sta se sporazumeli v imenu pravice.

Razgovori so le informativni?

Berlin, 1. oktobra. z. Kancelar Hitler je imel zvečer v navzočnosti Ribbentropa dolga razgovor z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in kancelarski palači. Razgovori se bodo jutri popoldne nadaljevali in najbrže že popoldne zaključili. Z merodajne nemške strani pravijo, da gre pri teh razgovorih za konzultacijo v smislu italijansko-nemškega pakta. Sliče na to, ki je bila konec avgusta neposredno pred pričetkom nemške akcije na Poljskem. Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča v zvezi s tem, da ni pričakovati, da bi ponese grof Ciano iz Berlina že kakšno konkretno mirovno predlogo Hitlerja, na podlagi katerih bi naj Mussolini posredoval v Parizu in Londonu. V glavnem gre le za to, da Hitler informira Mussolinija, kako stališče zavzema Nemčija v sedanjem mednarodnem položaju in kaj namerava storiti v bližnji bodočnosti. Zato je treba še počakati, da se bo videlo, ali je to že dovolj, da bi mogoče Mussolini prevzeli posredovalno akcijo.

Po vsem tem izgleda, da tudi Chamberlain jutri še ne bo imel prilike, da bi že odgovoril na nemško mirovno ponudbo. V ostalem pa poudarjajo v merodajnih nemških krogih, da je sedaj napočil čas, ko se mora položaj razčistiti in razjasniti tudi razmerje med Rimom in Berlinom. Hitler želi, da se nemško-italijansko razmerje v vsakem pogledu razčisti. Zato bo državni zbor sklenil šele proti koncu tedna, ker bo Hitler počakal na odgovor Mussolinija. Nemška vlada ne more ostati še nadalje pasivna in se mora odločiti, da ali sklene z zapadnimi veleislama mir ali pa nastopi proti njima z vsemi sredstvi.

dija in Rusija, odločen vpliv na novo poljsko državo.

2. Sklicala naj bi se konferenca 5 velisil (Anglija, Francija, Nemčija, Rusija in Italija), ki naj bi razpravljale o vseh aktualnih problemih. Med te probleme spada med drugim tudi italijanske zahteve v območju Sredozemskega morja, tako zahteve glede Tunisa, Korzike in Džibutija, nadalje nemške zahteve glede kolonij kakor tudi ruske zahteve glede odločilnega vpliva na Baltiku.

Berlin, 1. oktobra. AA. (DNE). Današnji nemški listi se bavijo predvsem s sklicanjem nemškega državnega zbora ter z obiskom grofa Ciana. »Berliner Börsen Zeitung« piše, da ima Anglija še čas, da se do ponedeljka s svojo zavezniško Francijo posvetuje o odgovornosti, ki sedaj počiva na ramenih angleških in francoskih državnikov, ki naj uvidijo: 1. da je odslej nemogoče delati razdor med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo tako v sedanjem trenutku, kakor v bodoče. 2. da vsako nadaljevanje muzike poljskih vojnih fanfar po definitivni razmejitvi na vzhodu ipso facto pomeni napad na Sovjetsko Rusijo. 3. da je teorija o troletni blokadi izgubila vsak bomen zaradi nemško-ruskega gospodarskega načrta in 4. da je nemogoče boriti se proti režimu in proti državi kot proti sovražnici miru, ako je ta država na jasn način dokazala, da iskreno želi mir. Dasi je v toliki meri okrenila svoj položaj, kakor je to pri Nemčiji, ki je v zvezd z orjaško rusko državo. »Völkischer Beobachter« naglašuje, da si je Nemčija po končani vojni s Poljsko znet pribrorila vse svoje pravice ter da je sedaj skupno s Sovjetsko Rusijo za mir, ki ga narodi žele. Sedaj morajo izreči svojo besedo vlade, ki so se doslej posluževale raznih izgovorov, da bi lahko podvezle avanturo, s katero spravljajo v nevarnost usodo lastnih narodov in držav, dasi za to ne obstoja nobena stvarna potreba.

Pariz in London odklanjata

London, 1. okt. br. V Londonu kakor tudi v Parizu zavzemajo popolnoma odklonilno stališče glede na novejšo nemško diplomatsko akcijo za legalizacijo sedanjega položaja v Evropi. Nemška mirovna ponudba je za Anglijo in Francijo nepremisljiva predvsem iz moralnih razlogov, ker si obe demokratski zaveznički pod nobenim pogojem ne smeta naprtiti očitka, da sta izdali zavaznico, ki je bila brez moči, poleg tega pa nimata nobenega zaupanja v sedanje nemške voditelje. Anglija in Francija slej ko prej vztrajata na tem, da se obnovi status quo ante in da se za vselej odpravi glavna nevarnost, katero nadaljni obstoj bi po angleškem in francoskem mnenju upropastil vso sedanjo civilizacijo.

Na nemško kampanjo za mir je v francoskim radiu odgovoril tudi že generalni

komisar za tisk Giraudoux. Poudaril je, da bo Francija s stojičnim mirom reagirala na nemške predloge, ki niso iskreni, kakor niso bili že vsa zadnja leta. Pristanek na te predloge bi pomenil, da bi Francija izdala ne le svojo poljsko zavaznico, nego tudi svoje svetovne nazore in svoje demokratske tradicije. Mir je mogoče, toda zgolj pod pogojem, da se obnovi stanje, kakršno je bilo pred 1. septembrom ter da se poravnata tudi vsa škoda, ki je bila povzročena Poljakom. Svojnici Daladierovi razgovori z glavnimi poveljniki francoskih vojnih sil so sami na sebi dokaz, da se Francija v sedanjih okoliščinah ne pripravlja na mir, nego na vojno do končne zmage. Enakega mnenja je dejal Giraudoux, so tudi v Angliji. V Nemčiji tudi niso mogli prezreti, da večina nevtalcev ne bi mogla razumeti, ko bi se sedaj obe zapadni veleislavi odrekli svoji prvotni odločnosti in sklenili mir z narodnimi socialisti.

Govor dr. Hessa

Bern, 1. okt. br. Iz Berlina poročajo, da je imel danes Hitlerjev namestnik Hess govor, ki je bil namenjen bolj francoskemu in angleškemu, kakor pa domačemu

Prisega zvestobe novemu predsedniku Poljske

Svečanost v poljski cerkvi v Parizu — Nemčija novega prezidenta in nove vlade Poljske ne priznava

Pariz, 1. oktobra. AA. (Havas). V poljski katoliški cerkvi v Parizu je bila danes ganljiva svečanost. Poljaki, ki živijo v Parizu, so prisegli zvestobo novemu predsedniku poljske republike z zaoblubo, da se bodo borili za Poljsko do kraja. Poleg predsednika republike Rackiewiczza so svečanosti prisostvovali novi predsednik poljske vlade in poveljniki poljskih čet v Franciji general Sikorski, minister za zunanje zadeve Zaleski, finančni minister Koc, poljski veleposlanik Lukaszewicz in druge ugledne osebnosti. Predsednika francoske vlade Daladiera je zastopal major Douars. Cerkev je bila okrašena s poljskimi zastavami in poljskim grbom. Predsedniku republike so bile prirejene burne manifestacije o priliki prihoda in odhoda. Po zapirajoči so prisotni Poljaki zapeli poljsko himno ter nato druge poljske nacionalne pesmi.

Berlin, 30. sept. AA. DNE objavlja sledeče sporočilo: Sestavo neke nove poljske vlade z nekimi novimi predsednikom republike karakterizirajo nemški pristojni krogi kot burko brez političnega po-

poslušalstvu. Rudolf Hess je naglasil veliko zmoto, ki jo je doživela Poljska, ko je hotela poslati kazensko ekspedicijo nad Nemčijo, pa jo je samo doletela taka usoda. Nemčija je zmagala in bo zmagovala tudi naprej v vsakem pravičnem boju. Nemški narod je lahko glede svoje bodočnosti brez strahu, ker ima kot zaveznico na svoji strani Rusijo.

Med drugim je Hess v svojem govoru izjavil, da so nemške človeške izgube v dosedanjih bojih naravnost neznatne v primeri z doseženimi uspehi.

Nedelja molitve v Angliji

London, 1. oktobra. s. Danes so v vsej Angliji praznovali dan narodne molitve. V katedrali sv. Pavla sta prisostvovala službi božji tudi kralj in kraljica. Dekan cerkvene občine sv. Pavla dr. Mathews je v cerkvenem nagovoru dejal, da se Anglija bori proti duhu zatiranja, ki mora končno podleči. »Nacionalne molitve« so se vršile tudi v vseh katoliških cerkvah v Angliji. V westminsterski opatiji je bral maso kardinal Hinsley.

mena. Suverenost ozemlja bivše poljske države je prešla v roke Nemčije in Sovjetske Rusije. Stališče nekaterih emigrantov, podprtih od zapadnih veleislav, v ničemer ne spreminja tega stanja. Poljski narod, ki je tedne in tedne trpel zaradi posledic pogrešk in omejenosti peščice hazarderjev, se ne zanima več za drugo ekipo te vrste.

Hel se je vdal

Berlin, 1. okt. br. Na polotoku Helu je danes posadka razobesila belo zastavo in položila orožje pred nemško oblegavalno armado.

Poljaki se še bijejo

Pariz, 1. okt. br. Listi objavljajo danes vesti, da se posamezne večje in manjše skupine Poljakov v Poljski še bijejo na eni strani z Nemci, na drugi strani z Rusi. Več takih bojev je opazil neki nevtalni opazovalec, ki se je podal na daljši polet preko Poljske. Bil je tudi nad Varšavo in je opazil, da je v mestu še vedno okoli 100 večjih požarov.

Ukaz o odstopu Moscickega podpisan še na Poljskem

Bukarešta, 30. septembra. AA. (Stefani). V poljskih krogih v Rumuniji zatrjujejo, da je bil ukaz, s katerim se je Moscicki odpovedal položaju predsednika republike in označil kot šefa poljske države Rackiewiczza podpisan v Kutiju na poljskem ozemlju nekaj ur prej, preden je Moscicki prestopil rumunsko mejo. Potem je bil ukaz prenešen v poljsko poslanstvo v Parizu. Kakor se zdi, rumunski pristojni krogi o tem niso bili obveščeni.

Švicarski pomožni odbor za Poljake

Curih, 1. okt. z. V Freiburgu je bil danes osnovan poseben odbor za pomoč Poljakom. V odboru so vsi švicarski škofje, predsednik vrhovnega sodišča, bivši predsednik švice Maier in bivši predsednik Poljske Paderevski. Odbor je izdal obširen proglas, v katerem naglašajo, da je dolžnost švice, da prisloži na pomoč prijateljskemu narodu in mu lajša njegovo trpljenje.

Poljski protest v Washingtonu

London, 1. oktobra. AA. Reuter poroča iz Washingtona, da je poljski veleposlanik grof Potocki vložil pri vladi Zedinjenih držav protest proti razdelitvi Poljske, izvršeni na osnovi najnovejšega nemško-sovjetskega sporazuma. Potocki je dodal, da bo poljska vlada nastopila proti delitvi z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago.

Washington, 1. okt. s. Po zanesljivih informacijah ameriška vlada zaenkrat ne namerava priznati aneksije Poljske po Nemčiji in Rusiji.

Hitlerjeva zahvala nemškemu generalom

Berlin, 1. oktobra. a. (DNE). Kancelar Hitler je sprejel danes popoldne v poslopju kancelarstva o priliki končane vojne na Poljskem glavne poveljnike čet, ki so se udeležile operacij, ter se jim zahvalil za dosežene izredne uspehe. Ob enem jim je podelil visoka odlikovanja.

Turško-ruski odnošaji

Saradzoglova pogajanja v Moskvi — Gafencu zaenkrat še ne gre v Rusijo

Moskva, 1. okt. br. Kljub temu, da je nemški zunanji minister Ribbentrop že v petek popoldne zapustil Moskvo, do danes popoldne niso bili obnovljeni razgovori med turškim zunanjim ministrom Saradzoglom in sovjetskimi državniki. V zvezi s tem so se širile najrazličnejše verzije in trdilo se je celo, da je prišlo zaradi nemško-ruskega sporazuma do nesoglasij med Turčijo in Rusijo. Ogromno pozornost je v zvezi s tem vzbudil v moskovskih diplomatskih krogih sinočnji razgovor turškega zunanjega ministra Saradzogla z angleškim poslanikom Steedsom ter s poslanikomom Iranu in Afganistanu in francoskim odpravnikom poslov. Danes dopokline so se razširile vesti, da bo Saradzoglu popoldne zapustil Moskvo in odpotoval domov. Dopoldne pa je komisar za zunanje zadeve Molotov povabil turškega zunanjega ministra na nadaljevanje razgovorov. Sestala sta se ob 18. (po moskovskem času) v Kremlju. Kar se tiče rusko-turških pogajanj, se doznava, da je bila z ruske strani predlagana sklenitev vojaškega pakta med Rusijo in Turčijo. Turški zunanji minister Saradzoglu s svoje strani vztraja na tem, da sovjetsko-turško pakt ne sme biti v nasprotju z obveznostmi, ki jih je prevzela Turčija napram Angliji in Franciji.

Vesti, da prispe že danes v Moskvo rumunski zunanji minister Gafencu, so se izkazale za netočne. Pač pa je prišel danes v Moskvo novi rumunski poslanik Gafencu in gre očitno za zamenjavo imen. Če pa bo med Rusijo in Turčijo dosežen sporazum, smatrajo za verjetno, da bosta v kratkem obiskala Moskvo rumunski zunanji minister Gafencu in bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Kjossevanov.

Turška sodba o rusko-nemških sporazumih

Carigrad, 1. okt. br. Turški listi danes mnogo razpravljajo o najnovejših rusko-

nemških sporazumih. V »Džumhurijetu« je objavil turški stalni delegat pri Društvu narodov Sadak uvodnik, v katerem pravi, da je namen teh sporazumov očitno le ta, da se razdelitev Poljske po mednarodnem pravu legalizira. Moskva pa do Nemčije ni sprejela nikakih vojskih obveznosti. Moralo bo do takega vojaškega sodelovanja prišlo pozneje. Za Turčijo, pravi Sadak, z moskovskimi sporazumi ni nastal nikak nov moment. Turčija ni prisiljena spreminiti svojih dosedanjih odnošajev z Anglijo in Francijo, a tega tudi ne namerava storiti, so turški odgovorni državniki že ponovno izjavili in razložili.

Turška vojaška misija v Parizu

Pariz, 1. okt. s. Turška vojaška misija pod vodstvom generala Orbaja je danes dospela v Pariz. Sprejeli so jo angleški in francoski vojaški predstavniki.

Poljski veleposlanik v Moskvi

Pariz, 1. oktobra. AA. Havas poroča iz Moskve: Poljski veleposlanik v Moskvi je bil sredi na večerji pri italijanskem veleposlaniku Rossu.

Sovjetske čete na afganski meji

Tokio, 1. okt. s. »Kokuni šimbun« poroča iz Kabula, da vlada v Afganistanu veliko vznemirjenje zaradi ruskih vojaških priprav na afganski meji. Obstojta boja, da bi Rusija, če stopi na stran Nemčije, poskušala preko Afganistana prodrati proti Indiji. Afganska vlada je odredila mobilizacijo vseh vojnih obveznikov med 25. in 40. letom.

Novi ruski protektorati ob Baltiku

Za Estonko je na vrsti Latvija, ki bo morala odstopiti dve največji luki — Nekateri vestni govore tudi o Finski

Tallin, 1. okt. br. Veliko pozornost je v tiskajskih političnih krogih zbudila vest, ki jo je davi razširil moskovski radio da bo namreč Rusija v kratkem pričela s Finsko in Latvijo vojaška, politična in gospodarska pogajanja. Rezultat teh pogajanj naj bi bil prav takšen sporazum, kakršnega je Rusija konec preteklega tedna sklenila z Estonko. Potem takem si namerava Rusija sedaj pogodbeno pridobiti enak vojaški in gospodarski vpliv nad Latvijo in Finsko, kakor ga je dosegla v Estonki.

Stockholm, 1. okt. Zjutri odpotuje v Moskvo posebna delegacija latvijske vlade. Uradno poročajo da gre za gospodarska pogajanja. Splošno prepričanje pa je, da se je Latvijska enako kakor Estonka že uklonila pritisku Rusije in da gre za sklenjene slične pogodbe, kakor je bila sklenjena med Rusijo in Estonko. Rusija je začela izvajati na Latvijsko tako hud pritisk, da o kakšni samostojni politiki Latvijske sploh ni več govora. Gre samo še za to, da se določi, v kakšni obliki naj se ure-

di bodoče sodelovanje Latvijske z Rusijo. Splošno se zadržuje, da zahteva Rusija posebne privilegije latvijskih lukah, v Libavi in Vindavi ki sta bili v carski Rusiji največji ruski izvozni luki ob Baltiku. Dočim so pomorska oporišča, ki jih je zahtevala Rusija od Estonke izrazito strateškega značaja, so latvijske luke za Rusijo predvsem gospodarskega značaja. V bojazni pred morebitnimi komplikacijami so mnogi inozemci že začeli zapuščati Latvijsko.

Odhod estonskega zunanjega ministra

Moskva, 1. okt. br. Estonski zunanji minister dr. Selter je dopoldne s svojim spremstvom zapustil Moskvo. Odpotoval je z letalom Na letališču so ga pozdravili pomočnik komisarja za zunanje zadeve Lovozovi, namestnik predsednika moskovskega Sovjeta Jaznov, ruski poslanik v Tallinu Kitin, šef protokola Barkov, moskovski poveljnik Regiakin estonski poslanik v Moskvi Frei in drugi.

Poostritev vojne na morju

Ker je Anglija oborožila trgovske ladje, bodo nemške podmornice napadle vsako, ki jo bodo dobile

London, 1. okt. s. K. Objavi nemške vlade, da bo po oborožitvi angleških trgovskih ladij smatrala nemška mornarica vsako angleško trgovsko ladjo kot bojno ladjo in da bodo odsej nemške podmornice napadale angleške trgovske ladje brez svara, izjavljajo v angleških uradnih krogih, da je tako postopanje v nasprotju z mednarodnimi pogodbami in mednarodnim pravom. Po mednarodnem pravu imajo trgovske ladje pravico, da imajo obrambno orožje in da tudi same napadejo sovražno bojno ladjo, če katero od njih ogroža. Sicer pa pripominjajo angleški uradni krogi, da se s to objavo položaj ni spremenil, ker so nemške podmornice že doslej brez svara napadale angleške trgovske ladje. Vsekakor pa pomeni objava nemške vlade proglasitev neomejene podmorniške vojne.

Pariz, 1. okt. AA. Havas poroča iz Londona: Ministrstvo za informacije sporoča, da je admiraliteta pozvala vse angleške trgovske ladje, naj se pripravijo za primer napada s strani nemških podmornic, ker je nemški radio objavil, da se bodo vse angleške trgovske ladje smatrale kot vojne ladje. Nemški radio zagovarja ta ukrep s tem, češ da so angleški trgovski parniki napadli več nemških podmornic, dasi so se nemške podmornice dozdaj držale mednarodnega prava in opozarjale trgovske ladje preje preden so jih potopile. Angleško ministrstvo za informacije trdi, da je nemška trditve, da bi bile angleške trgovske ladje napadle nemške podmornice, popolnoma neresnične. Vendar pa se je treba vsekakor pripraviti za vsestranski borbo in obrambo proti podmornicam.

Od Nemcev zaplenjene danske ladje

Pariz, 1. okt. AA. Havas poroča iz Amsterdam: Nemške vojne ladje so zaplenile v četrtek štiri danske ladje. Te ladje so: »Rotac«, »Diana«, »Margareta« in »Leides«.

Krajevne bitke na zapadu

Francoska in nemška poročila — Hudo artilerijsko obstreljevanje — Istočasni francoski napadi na mnogih mestih — Bitka v zraku

Berlin, 1. okt. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je danes objavilo naslednje vojno poročilo: Na vzhodu se nadaljuje okupacija Varšave in Modlina. Na zapadu je bilo sovražno toplotno pri Saarbrücken močno v akciji. Drugih dogodkov na fronti ni bilo.

V letalskih bojih je bilo sestreljenih nad nemškim ozemljem 10 angleških letal in dve francoski, nad Severnim morjem pa dve angleški letali. Nemško letalstvo je izgubilo dva aparata.

Pariz, 1. oktobra. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je nocoj objavilo naslednje 56. vojno poročilo: Dan je mirno potekel. Na obeh straneh je bilo le nekoliko topniškega delovanja na področju vzhodno Saare.

Pariz, 1. okt. AA. (Havas). Francoske čete nadaljujejo svoje oprezno napredovanje v smeri proti pozicijam, ki so jih zavzele braniteljske Siegfridovalne linije. Na raznih delih bojišča so bili izvršeni krajevi napadi. Vsi ti napadi so bili izvršeni skoraj istočasno, ter imajo namen povečati pritisk na francoske rokah ter so bili vsi napadi izvršeni tako kakor so bili zamišljeni. Vsi napadi so bili skrbno pripravljeni, dobro izvedeni in izvršeni z odličnimi rezultati in minimalnimi izgubami.

Treba je naglasiti, da se napadi vršijo v glavnem v vseh onih krajih, kjer so se tudi doslej vodile borbe. Ob reki Mozeli ni bilo večjih pokretov čet, vendar so naše čete popravile svoje položaje tudi v tej pokrajini. Navzile nemškim protinapadom so francoske čete nadaljevale svoje napredovanje ob reki Nied, po prekoračile in se nahajajo sedaj približno 8 km oddaljene od Saarbrücka. Francoske pozicije na tem delu bojišča so odlično zaščitene z naravnim balkonom, ki dominira nad dolino reke Saare ter mestom Saarbrückom in še nad nekaterimi kraji. V teku večeršnje ofenzive v širini 2 km, so francoske čete zavzele važne točke, ki bodo odlično služile za izvršitev poznejših operacij. Nemško topništvo je bilo v glavnem aktivno, vendar ni moglo neprestano streljati in ni moglo vplivati na razvoj francoskih operacij. Zdi se, da nastaja gotova nervoznost in vznemirljenost na nemški strani.

London, 1. oktobra. AA. (Reuter) Letalsko ministrstvo sporoča da je angleško letalstvo izvršilo v minuli noči

nes. Dopisnik »Telegrapha« poroča iz Kodana da so ti ukrepi povzročili na Danskem veliko vznemirjenje. Danci smatrajo, da se živila, ki so bila na teh ladjah, ne morejo smatrati za vojno tihotapsko blago. Po izjavah nemške vlade se živila smatrajo za tihotapsko blago samo v primeru, ako so namenjena vladi vojskujoče se države.

Potopljena nizozemska vojna ladja

Amsterdam, 1. okt. Na Severnem morju je davi neki nizozemski iskalec min nalezl namino Ladja se je v nekaj minutah potopila. Od članov posadke je eden utonil, štirje pa so bili ranjeni. Za dvema mornarjema ni sledu.

V nizozemskih pomorskih in političnih krogih je ta nesreča povzročila ogromno pozornost. Nizozemska vojna mornarica je izgubila doslej že dve manjši vojni ladji. Pred 14 dnevi je prvi iskalec min nalezl na mino in se potopil. Takrat je izgubilo življenje 29 nizozemskih mornarjev.

Švedski varnostni ukrepi

Stockholm, 1. oktobra. s. Trgovinsko ministrstvo in poveljstvo švedske mornarice je izdalo na javnost opozorilo, da je treba varovati najstrožjo tajnost o času in smeri potovanja švedskih ladij, kakor tudi o blagu ki ga prevažajo. Opozorilo naglašja, da je švedska polna tujih vohunov, ki obveščajo tuje podmornice o kretanju švedskih ladij, in da vsaka informacija lahko ogroža življenje švedskih državljanov, ki potujejo s švedskimi ladjami. Oblasti so odredile tudi vojaško stražo v vseh švedskih lukah. Dostop v pristanišče naprave je odsej dovoljen samo pooblaščenim osebam, po natančni preiskavi. Švedska vlada je odredila 12 milijonov dinarjev za točno označanje meje švedskih teritorialnih vod in za povečanje obalnih straž.

Mednarodna razstava fotografij v Zagrebu

Razstavljenih je 453 izbranih fotografij z vsega sveta

Zagreb, 1. oktobra. V zagrebškem umetniškem paviljonu je bila večeraj svečano otvorjena VII. mednarodna razstava umetniške fotografije. Razstavo je organiziral Fotoklub Zagreb. Otvoritvi so prisostvovali podpredsednik vlade dr. Vladko Maček, ban dr. Šubašić, župan dr. Starčević in vrsta drugih uradnih predstavnikov, s čimer je bil podan pomen sedanjih razstav poseben poudarek.

VII. mednarodna razstava umetniške fotografije v Zagrebu je menda največja od vseh dosedanjih in je tudi kvalitativno zelo visoka. Okrog 500 avtorjev je poslalo 2000 slik. Razsodišče je izbralo 453 fotografiskih umetnin iz Jugoslavije in iz raznih držav po svetu. Jugoslavanski amaterji so razstavili natanko 100 slik, od katerih jih 77 pripada zagrebškemu Fotoklubu. Udeležba številnih avtorjev iz inozemstva je gotovo posledica velikih uspehov, ki so jih fotomaterji iz Jugoslavije že dosegli v tujini. Posamezne fotografije so tako značilne, da brez kakšne posebne oznake povedo svoje poreklo. Fotografije prepričljivo izdajajo okus in značaj posameznih narodov. Ja-

denskem koncentrirali znatne kontingente vojaštva, nadaljnih koncentracij in transportov nemških vojnih sil v smeri proti meji pa ni bilo opaziti. Po vesteh iz Nemčije je bil znaten del divizij, ki so bile sedaj sproščene, poslan v svoje garnizije, kjer se izpopolnjujejo z novimi obvezniki in vojnimi potrebščinami. Na fronti sami je sorazmerno le malo vojaštva. Sprito tega ni računati s tem, da bodo Nemci že v bližnjih dneh prišli v ofenzivo. Verjetno je, da bo Hitler še v svojem napovedanem govoru določil rok več dni za odločitev o miru ali nadaljnji vojni, v kateri naj bi Nemčija prešla v ofenzivo.

Letalski boji

London, 1. oktobra. s. Letalsko ministrstvo javlja, da so angleška letala izvršila ponovi zopet večje izvidniške polete nad severno Nemčijo. Dalje javlja ministrstvo, da sta bili ob priliki večeršnje zračne bitke med angleškimi in nemškimi letali nad Siegfriedovo linijo sestreljeni dve nemški letali. Angleške izgube se niso točno ugotovile.

Pariz, 1. oktobra. s. Tekom zadnjih 24 ur so bili nad Siegfriedovo linijo v teku večji boji med angleškimi in francoskimi silami na eni strani ter nemškimi na drugi. Na obeh straneh je bilo približno enako število izgub, ki so znane.

Berlin, 1. oktobra. AA. (DNB). Nemška vojaška letala so zbila davi nad Severnim morjem 2 angleška bombnika. Danes dopoldne je pet angleških bombnikov poskušalo pri Saarbrücken preleteti nemško mejo. Eskadrili nemških lovskih letal se je posrečilo zbiti vseh pet angleških bombnikov. Ista eskadrila je sestrelila tudi eno francosko letalo. V toku prvega meseca vojne so Francozi izgubili 37 letal, Angličani pa 27. Razen tega je bila torpedirana ena angleška matična ladja za letala medtem ko je bila druga matična ladja uničena z bombno, tako da je število uničenih sovražnih letal mnogo večje.

Vojni posvet v Parizu

Pariz, 1. oktobra. s. Ministrski predsednik Daladier je imel danes ponovno konferenco z vrhovnim poveljnikom vojske Gamelinom in poveljnikom letalstva Vuilleminom.

Povečan rumunski izvoz v Nemčijo

Bukarešta, 1. oktobra. s. Nova trgovinska pogodba med Nemčijo in Rumunijo predvideva povečanje rumunskega izvoza železne rude v Nemčijo za 9000 ton te povečanje izvoza nafte za 5%. Trgovinski promet med Nemčijo in Rumunijo bo po novi pogodbi dosegel rekordno vsoto 5 in pol milijard dinarjev. Nemčija je pristala na ugodnejši tečaj za menjavo marke v leje, in sicer 41 in pol lejev za marko mesto 47, kolikor so Nemci prvotno zahtevali.

Berlin, 1. oktobra. AA. (DNB). Redn letni sestanek nemške in rumunske gospodarske delegacije predvidene v trgovinski pogodbi iz leta 1935. se je vršil te dni v Bukarešti ter bil končan 29. t. m. Pogajanja je vodil v imenu nemške vlade polnomočni minister dr. Clodius Pogajanja so se vodila in končala v zelo prijateljskem duhu. Vsa odprta vprašanja so bila ugodno rešena. Pogajanja so imeli rešiti v podrobnostih medsebojno trgovine v dobi od 1. oktobra 1939 do 30. septembra 1940. V toku pogajanj je bilo ugotovljeno, da je nemško-rumunsko trgovina v minulih letih pokazala zadovoljiv napredek in je zaradi tega pričakovati, da se bo v prihodnjem letu še bolj razširila.

Triletnica Francovega režima v Španiji

Burgos, 1. okt. br. Vsa Španija je danes na slovesen način praznovala triletnico odkar je bil sedanji predsednik španske republike general Franco izvoljen za vodjo španskega nacionalističnega gibanja. Vsa španska mesta so bila okrašena z zastavami. Povsod so bile velike vojaške parade.

Interniranje poljskih židov

Curlh, 1. okt. s. »United Press« poroča iz Berlina, da so bili v zadnjih desetih dneh vsi poljski koncentracijski taborišče v Oranienburgu vsi na nemškem živeči poljski židje ter vsi židje iz zasedenega poljskega ozemlja. Skupno je bilo interniranih okrog 14.000 židov. Vsi poljski židje morajo do 6. oktobra prijaviti vse svoje premoženje.

Komunistično premoženje v Franciji zaplenjeno

Pariz, 1. oktobra. s. Z vladnim odlokom je bilo zaplenjeno premoženje francoske komunistične stranke.

Rooseveltov položaj vedno močnejši

Danes se začne nevtralnostna debata

Washington, 1. okt. br. Jutri se prične v kongresu debata o spremembi zakona o nevtralnosti ter debata o kreditih državam, ki imajo v Zedinjenih državah še finančne obveznosti iz svetovne vojne. Prav tako začne naslednje dni v Washingtonu zasedati pod Rooseveltovim predsedstvom komisija za industrijsko mobilizacijo Zedinjenih držav za primer, da bi se Zedinjene države vendarle zaplete v vojno. Komisija bo obravnavala naslednje skupine industrijske mobilizacije: 1. priprave tovorn za fabrikacijo orožja in municije, 2. priprava industrijskih surovin, 3. proizvodnja in razdelba električne energije, 4. preskrba z gorivi in 5. ureditev transporta.

Bivši guverner newyorške države Smith, ki je veljal še o priliki volitev leta 1936. za hudega nasprotnika prezidenta Roosevelta, je imel smoti po radiu govor, v katerem se je odločil zavzeti za Rooseveltove predloge glede spremembe sedanjega nevtralnostnega zakona. Rooseveltovi predlogi, je dejal, predstavljajo edino možnost, da se prepreči namere onih, ki bi hoteli, da bi se tudi Zedinjene države zaplete v sedanjo vojno. Rooseveltovi predlogi: so po človeškem razumu, razsoditvi in patriotskih čustvih povsem utemeljene.

Italijska sodba

Rim, 1. oktobra. AA. (Havas) »Relazioni Internazionali« priznajo, da je položaj Roosevelta znatno ojačen ter mnogo boljši, kakor je bil pred meseci. Predsednik posebno lahko računa na pomoč industrijskih krogov ter mnogih sindikatov. Sprememba zakona o nevtralnosti v smislu Rooseveltovega predloga se zdi skoraj gotova in to toliko bolj ker je Roosevelt izolacionist v gotovih vprašanih popustih in je vlada dala gotove izjave, ki garantirajo nevtralnost. Roosevelt je mnogo pridobil tudi s tem pravijo »Relazioni Internazionali« da je odklonil boriti se s svojimi nasprotniki po radiu.

Amerika bo posredovala med Japonsko in Kitajsko?

Japonska bi na to pristala — Tudi Kitajska ne odklanja

Tokio, 1. okt. s. Po informacijah japonskih uradnih krogov namešava predsednik kitajske vlade Čangkaiksek preko bivešega poslanika v Ameriki dr. Wanga prošiti ameriško vlado za posredovanje med Kitajsko in Japonsko. Po teh poročilih bi mela Amerika interes, da ustvari na Daljnem vzhodu protikomunistični blok Japonske in Kitajske.

Sanghaj 1. okt. br. Agencija Domej je objavila vest da je zastopnik kitajskega zunanjega ministrstva izjavil, da bi mogla le ameriška vlada posredovati za mir na Daljnem vzhodu. Poudaril je da si je treba le tako razlagati zadnje izjave novega japonskega zunanjega ministra Nomure o

nujni potrebi japonsko-ameriškega gospodarskega sodelovanja. Kitajska vlada je slej ko prej pripravljena pristati na gospodarsko sodelovanje z vsako državo in tudi z Japonsko, seveda pod pogojem, da se Kitajski v vsakem pogledu prizna popolna enakopravnost.

Hongkong, 1. okt. br. Kitajska regularna vojska je davi napadla japonske postojanke pri Chungkunu v bližini Hongkonga. Ves dopoldan so divjali okrog tega mesteca izredno hudi boji. Kakor kaže, so bile tu nastopile one kitajske čete, ki so pred kratkim napadle Japonce v neposredni bližini Kantona.

Naša poročila po polnoči

Ciano v Berlinu

Še nekaj podrobnosti o prvem dnevu obiska

Berlin, 1. okt. AA. (DNB:) O priliki sprejema in pozdrava grofa Ciana so bili na železniški postaji poleg že omenjenih sebnosti prisotni italijanski veleposlanik Attolico, jugoslovanski poslanik Andrić ter slovaški poslanik. V dvorcu Bellevue je grofa Ciana pozdravil šef urada državnega kancelarstva Meissner. Od železniške postaje do dvorca Bellevue je preobistvovala terlina privedlo grofu Cianu prisrčne vacije.

V zvezi s prihodom grofa Ciana v Berlin, naglašajo nemški politični krogi, da je neposreden stik med obema ministroma za zunanje zadeve potreben v času, ko odločilni dogodki mednarodne politike zahtevajo točno proučitev teh dogodkov. Isti krogi naglašajo, da je dobro znano, da so te taki dogodki odigrali v zadnjih dneh.

Berlin, 1. okt. a. (DNB:) Državni kancelar Hitler je sprejel grofa Ciana v kancelarski palači ob 18.30. Pred tem je imel grof Ciano razgovor z zunanjim ministrom Ribbentropom. Na sestanku pri Hitlerju so bili razen obeh zunanjih ministrov navzoči tudi italijanski veleposlanik v Berlinu Attolico in vsi člani Cianovega spremstva. Grof Ciano je nosil uniformo fašistične milice ter je imel na prsih veliki križ nemškega orla.

Brin, 1. okt. br. Nocoj je bila v kancelarski palači svečana večerja, ki jo je priredil Hitler na čast italijanskemu zunanjemu ministru grofu Cianu. Poleg predstavnikov Nemčije in Cianovega spremstva so bili na večerji tudi diplomatski predstavniki nekaterih nevtralnih držav, med njimi poslanika Jugoslavije in Slovaške.

Churchill o vojni

Prvi odgovor na mirovne ponudbe — Nemški in angleško-francoski tabor — Trije značilni pojavi dosedanje vojne

London, 1. okt. s. Nocoj je govoril angleškemu narodu preko radia mornariški minister Winston Churchill. Odgovoril je ostro na nemško mirovno ofenzivo in zjavaj. Mi nismo hoteli vojne. Prisiljeni smo jo morali začeti, a zdaj bomo šli naprej do konca z božjo pomočjo in v pričrjanju, da branimo svobodo in civilizacijo. Nasproti si stoj 85 milijonov nemških podanikov, med katerimi je 16 milijonov Avstrijcev, Čehov in Slovkov, in 85 milijonov samih Angležev in Francozov. Za Anglijo je še fronta vsega angleškega imperija, 20 milijonov Angležev širom sveta ter Indija. Z Anglijo je tudi naklonjenost velikega dela sveta, zlasti Zedinjenih držav Amerike.

V dosedanjem poteku vojne — je nadaljeval Churchill — so trije značilni pojavi 1. pregaženje Poljske, toda dui Poljakov ni zlomljen — in to je poročstvo, da ba Poljska zopet vstala, 2. intervencija Rusija na Poljskem; kljub vsemu pa ima Rusija z nami skupen interes, da prepreči, da bi se razširila vojna do Črnega morja in na jugovzhod Evrope; 3. podmorniška vojna, ta se je ponesrečila. Zadnji teden ni bila niti ena angleška ladja več napadena na odprtem morju. Zaplenili smo Nemcem 150.000 ton blaga več, nego so ga Nemci nam potopili.

Churchill je tudi pohvalno omenil mirovno vlogo Italije.

Pogajanja za predajo Hela

Berlin, 1. okt. br. DNB poroča, da so danes dopoldne ob 16. v trdnjavi na Helu izvešili polno zastavo. Odtlej traja premirje in so se pogajanja za predajo trdnjave že pričela.

Legije ameriških Poljakov

Pariz, 1. okt. s. Novi poljski ministrski predsednik general Sikorski je izjavil, da namerava Poljska iz Poljakov, ki žive v Ameriki in ki jih je okrog 5 milijonov, organizirati armado 8 do 10 divizij, skupno okrog 200.000 mož.

Japonski vrhovni poveljnik na Kitajskem

Tokio, 1. okt. br. Mikado je na predlog ministrskega sveta imenoval generala Nišita za vrhovnega poveljnika japonskih sil na Kitajskem. Doslej so operirale posamezne japonske armade ločeno in so bili njihovi poveljniki podrejeni neposredno japonskemu generalnemu štabu v Tokiu.

Novi japonski vrhovni poveljnik je danes novinarjem izjavil, da je bil ukrep potreben, da bi Japonska čim prej dosegla svoj namen na Kitajskem in uničila sedanji režim na Kitajskem.

Nemški protest v Bukarešti

London, 1. okt. s. Iz Bukarešte poročajo, da je nemška vlada pri rumunski vladi vložila protest zaradi odstopa poljskega predsednika Moscickega, češ da je to poljski državni udar, izvršen na rumunskem ozemlju. Temu nasproti ugotavljajo v poljskih uradnih krogih, da se je predsednik Moscicki podal nalašč na poljsko ozemlje v mesto Kut, kjer je podpisal akt o svojem odstopu in o prenosu predsedniške oblasti na ustavnega naslednika, predsednika senata Rackiewiczza.

Dva sofijska dnevnika ustavljeni

Sofija, 1. okt. p. Po odredbi ministrskega sveta bosta z jutrišnjim dnevom prenehala izhajati sofijska lista »Utro« in »Dnes«.

Pošta v Dravogradu podržavljena

Beograd, 1. okt. AA. Z odlokom poštnega ministra se pogodbeno pošta prvega razreda v Dravogradu spremeni v državno pošto s telefonom in brzojavom 4. razreda.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za ponedeljek: Toplejšje, večinoma oblačno vreme, od časa do časa dež.